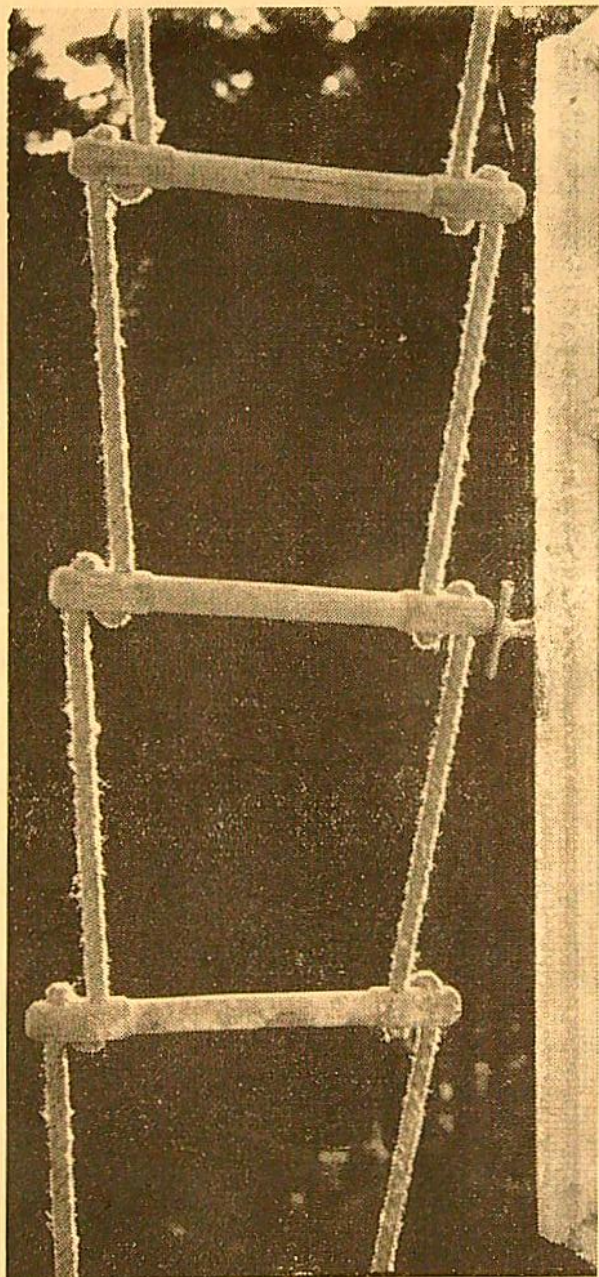

E676

NA NÁRODNÍ TRIDĚ V PRAZE JSOU
TŘI DIVADLA. REDUTA, TAM CO JE
VINÁRNA BYSTRICA, VIOLA, TAM CO
JE VINÁRNA VIOLA — A KONEČNĚ
TO U KAVÁRNY SLÁVIE. A MEZI
NIMI STOJÍ SVAZ SPISOVATELŮ.
P. B.

8. srpna

35. JIRÁSKŮV HRONOV

DEN

PŘÍSLUŠNÍKŮ ČS. ARMÁDY

15.30 — Uvítání Divadelního studia J. Skřivana ZKL
Brno — na schodišti divadla

Náměstí (14.30) Koncert vojenské dechové hudby —
„Na farách“ (15.00) Ukázky výcviku příslušníků armády,
ukázky bojové techniky — Velké pódium (16.00) Zá-
bavný pořad vojenských estrádních souborů — Parket
v sokolských sadech (19.00) Taneční večer

ZK ROH MAJ Slávie ve 20.00 hodin

Vojenský soubor Slaný

APOGRYFY

Zítř — Zahájení práce divadelních klubů (9.00)
Kluby Východočeského kraje jsou umístěny v učňovské
škole v Čapkově ulici, ostatních krajů v ZDŠ na
náměstí

Jiráskovo divadlo 8. 8. v 16.00 a 20.00 hod.

Klub Přerov

J. Ratkin

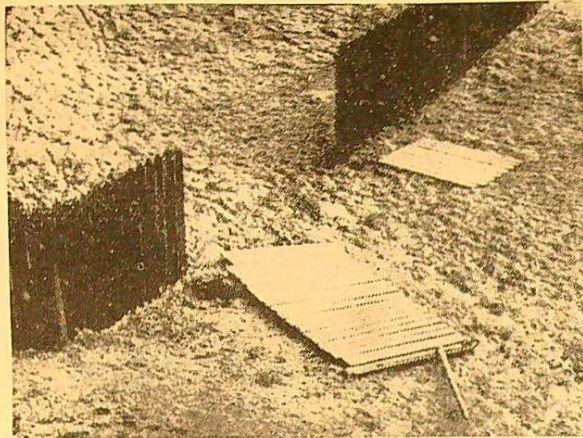
Nedohraná partie

Divadlo poezie vojenského souboru Ruzyně

A. Brousek + Š. Felix

Díky, žes nestál!

Na představení bylo tolik lidí, že by nepropadlo jablko. Zato propadlo představení. *Pavel Dvořák*

kritika

Inscenace Tvrdohlavé ženy má v práci náhodského Studia důležité místo. Soubor jde programově cestou uvádění klasiky, viděné očima mladých, naplněné bezprostředností a spontánností. Již Shakespearův Sen noci svatojánské v minulém roce to dokazoval.

Zvolit pro inscenaci této hry princip divadla na divadle je způsob jistě možný. Princip má své výhody, zejména pro možnost ozvláštnění celého divadelního organismu klasického typu, má i řadu omezení. Uvedený postup se dotýká obsahu samotného uměleckého díla, má důsledky pro vazu hlediště a jeviště. Inscenace M. Houščka stává na formálním účinku divadla na divadle, princip vede režiséra k tomu, aby hru doplnil vlastními texty i písničkami (někdy až zbytečně na úkor Tylových písní). To proto, že základem záměru je postavit kompars mladých lidí do konfrontace s Tylovou myšlenkou a celým příběhem hry. Z komparsu vystupují jednotlivci, aby interpretovali jednotlivé postavy ve vlastním příběhu a znovu se do komparsu vrátili. Tylové postavy přirozeně tak ztrácejí na své individualnosti, typičnosti, směřují spíše k zevšeobecňujícímu schématu.

Jádrum sporu o inscenaci je však to — v čem spatřují Náhodští obecně platné v Tylově hře pro dnešek a co skutečně obecně platné je. Kompars mladých neustále akcentuje vlasteneckost hry, krásu všeho českého, podtrhuje demokratické myšlenky Tylovy. Je to významný rys, u Tyla, ale historicky pokrokový, daný souvislostmi Kroměřížského sněmu. Pro dnešek zůstává z Tyla na prvním místě lidský cit, vztahy mezi lidmi, láska, to obecně, krásné a nutné platné. A tato druhá stránka je celým inscenačním principem zatlačována do pozadí. Hravost, dynamika pohybu se u mnoha postav stává mechanismem (například scéna Madlenky a Jahelkové), mechanismem, který potlačuje ryzi cit, vlastní Tylovým postavám. Důsledkem tohoto mechanismu je hlasové nadsazování, přebytečná nadsázka v gestu.

Divadlo na divadle vylučuje iluzi i popis. Klade velký nárok nejen na dodržení stylu ve všech složkách dramatického díla, ale i na uplatnění zvolené metody vzhledem ke způsobu obrazného sdělení. To je ve hře často suplováno pohybem komparsu. K danému záměru nápaditá scéna J. Zhibha je využita jen mechanicky, pouze scéna požáru, řešená jako přestavba, ukazuje směr jak by v realizaci bylo třeba pracovat se zvoleným prostorem a scénickým detailem.

Jediné podrobná analýza celku hry, rozbor všech jednotlivostí by mohly do důsledku podat obraz celého teoretického problému, který představení přináší. Mladá krev přicházející do amatérského divadla se nechce spojovat v zaběhnutých cestách inscenačních tradic. K tomu, aby mohla říkat rozhodné slovo musí nastoupit cestu důsledného domýšlení svých záměrů a hlavně vytvořit zájem uměleckých sdělovačích prostředků, zejména v herecké práci.

Petr Průša

Zahájení máme za sebou. Jubilejní 35. JH — dvacet let po osvobození republiky. Celý rok jsme si slibovali, jak se v srpnu zamyslíme nad dvaceti lety vývoje ochotnického divadla.

Zijeme v období velkého třibení sil amatérského divadla, v období stagnace práce stovek kdysi preaktivních souborů, i v období podstatného ochabnutí zájmu o ochotnické divadlo ze strany orgánů společenských organizací i osvětových zařízení. Mnohé z nich dostaly nové úkoly, mnohé si uvědomily, že těžiště jejich práce má být v jiné oblasti. Ale ochotnické divadlo, často sice ve změně podobě a se změnou funkcí, trvá. Jen forma přede rozvojem se nezměníla. — Skoda.

Za této situace probíhá jubilejní 35. JH. Může se stát, že díky několika výborným inscenacím v sítí amatérských souborů v naší zemi. Zdaleka ne směrem k do omrzní kdysi proklamovanému znášení počtu souborů a účastníků. Právě naopak. Může se stát i to, že pro několik nevhodně zařazených představení na přehlídce a pro skutečně velké obtíže při výběru uměleckých hodnot budou mnozí opět nerozvázně rozhlášovat, jak by ochotnické divadlo mělo být zatraceno.

Ale až již přehlídka dopadne jakkoli, není a nebude hlavním problémem ochotnického divadelnictví v úrovni několika vybraných souborů. Na přehlídce je možno pouze dokumentovat, kam až ve svých vrcholech amatérské divadlo dospělo. Povinnosti pořadatelů je naopak využít této příležitosti a vyslovit se k problémům vývoje ochotnického divadelnictví. Situace k tomu již dávno uzrála a hronovské setkání je příležitostí prakticky rok neopakovatelnou.

Celostátní přehlídka letos pořádají východočeské krajské orgány, které záslužně převzaly iniciativu. Orgány ústřední, zvláště ministerstvo školství a kultury, zatím jen po řadu let slibují zásadně řešit situaci.

Měli jsme se v této chvíli rozhodnout za semináře k dvaceti letům vývoje amatérského divadla v Československu. Tak sliboval program. Pořadatelé plánovali, že to bude příležitost k stopování přínosu amatérského divadla naší kultuře. Seminář se nekonal. Důvody? Není toho, kdo by byl ochoten a mocen říci závěrem historické části odpovědi na otázky, které kladou ochotníci řadu let na svých ak tívcech na Hronově. Z této důvodu se nekonal aktiv ochotníků loni a nezbyvá, než do omrzní leta slibovat, že problémy vývoje lidové umělecké tvorivosti se řeší.

I po této stránce je letošní Hronov jubilejní.

JÍŘÍ VALENTA

JUBILEJNÍ?

Gesta postav na obrazech cyklu Oheň z let 1938 a 1939 jsou stále výraznější, jsou to gesta, citící záhubnou katastrofu a doufající v další peripetii, která ji může odvrátit. Dílo Josefa Čapka v cyklech Oheň a Touhy má svůj vrchol, kde tvůrčí zkušenost umělce plně dozrála. Mnohotvárné spojení autora s mnoha obory umělecké tvorby se stalo základem formování jeho umělecké osobnosti. Poetika, prostota sdělení jeho obrazů je možná na základě umělecky i filosoficky tak komplikované osobnosti jakou Čapek byl. Obraz Ve slunci, který namaloval v roce 1935, má stejnou sílu jako mají obrazy Oheň, Zářivá žlutá barva oblévající objem postavy a vypošťující z nitra proudy světelných paprsků dvě postavky děti, vypořádá o vztahu umělce k životu daleko víc než řada citů a úvah.

Není zde místo na zasvěcený rozbor obou cyklů, udělali ho všichni ti, kteří o Čapkově malířském díle psali, protože to jsou obrazy, které nelze ani v kontextu vývoje celého našeho výtvarného umění obějit. Jaroslav Peřírka ve své knize o Josefu Čapkově usiluje o poznání souvislosti myšlenkového světa autora a jeho výtvarné tvorby. Výtvarná činnost Josefa Čapka však zasáhla i divadlo. Peřírka se o ní jen letmo zmiňuje v kapitole Co bylo. Nezbýlo toho málo! — Čapek nebyl jen dekorátorem scény, sloužící k tomu, aby se vyzářilo jeho osobitě malířského stylu i rukopisu pro některou z her, tak jak tomu bylo v době mezi dvěma světovými válkami. Například výpravu Josefa Lady ke Strakonickému dudáku, nebo Václava Špály k Jiříkovu vidění, jsou zajímavé ve scénickém návrhu, ale v její realizaci působily protichůdně ke hře i autorovi. Čapek naopak dovedl vytvořit scény, které svým výtvarným pojetím sloužily dramatu, byly vyjádřením jeho dramatického smyslu. Právě k Langerově Periferii vytvořil zajímavou výpravu pomocí otáčivého pohyblivého prospektu s namalovanými předměstskými domy, zapřáženými ploty i zahrádkami. Scénický detail byl zpracován v duchu Čapkovy výtvarného názoru, jako by v jeho rozjatých lucernách žily věci z obrazů jeho počátečního období. Ze života hmyza se také objevilo poprvé na scéně ve výpravě Josefa Čapka. To jen o hrách, které mají vztah i k letošnímu hronovskému programu.

Není to neznámý soupis výprav, které Čapek vytvořil, zatím však jsou zachyceny v řadě monografií jen ve stínu malířské či literární tvorby, bez nich však nelze pochopit jeho vztah k divadlu, který nebyl nikdy okrajový.

Josef Čapek a vůbec oba Čapkové se nikdy nevěšili do jednoho kritického šuplíku, odpovídajícimu té které tézi. Sami se neuzavírali do jedné hradičky, kterou by pečlivě vzdělávali, hnojili, ale hledali mnohovýznamnou tvář života, která jim byla základní inspirací. Proto se nemohli stát předmětem žádné „kulturní“ akce, ani nemají svůj významný festival. V Hronově je pouze prostý kámen, se známou iniciálou J.Č., která se skromně krčí v rohu jeho obrazů. Blízkochodníku, v prachu cesty, očuhádnutí manovými pejsky, leží malý kámen. Čím významnější dílo — tím menší kámen. —pp

Každý den nám svěří svůj názor na představení:

- po všech stránkách příkladné
- pro určitý rys představení příkladné
- × průměrné
- ×× podprůměrné

OTA POP, ředitel divadla Špejbla a Hurvínka, člen poroty Umělecké soutěže k 20. výročí, kritik — Praha
 Dr MILAN OBST, ČS. vědecký pracovník Kabinetu dějin českého divadla ČSAV, člen pracovního kolektivu 35. JH — Praha
 MARIE VOTAVOVÁ, profesorka, dramaturgyně Lidového divadla — Svitavy, třináctkrát se zúčastnila JH, z toho 7krát jako členka účinkujícího souboru
 MIROSLAV ETZLER, profesor, člen ústředního poradního sboru pro am. divadlo, představitel Zlatohlava na 31. JH — Ostrava
 PAVEL HORA, pracovník Scénografického ústavu, režisér a výtvarník divadelního souboru Malá scéna — Praha-Zlíchov
 VLADIMÍR ŠTEFKO, redaktor kulturní rubriky Smeny, předseda poradního sboru pro malé jevištní formy — Bratislava
 JAN VORÁČEK, krajský metodik LUT, České Budějovice, viděl všechny vítězné soubory Jihočeského kraje, Škrát Starosta (krát v Komorním, krát v Karl. Varech a krát v Č. Budějovicích), účastník festivalu amatérských souborů Jugoslávie ve Hvaru
 MIROSLAV LANGÁŠEK, šéfredaktor osvětových časopisů, člen ústřední komise STMP — Praha
 EINAR H. BERGVIN, režisér, vedoucí skupiny švédských ochotníků — Fagersta
 FRANTIŠEK BAŤKA, člen činohry Divadla J. K. Tyla v Plzni, lektor dálkového školení ÚDLUT, vedoucí Lidové konservatoře

JOSEF A TOUHY
ČAPKA

TELEVIZNÍ SKUPINA z východočeské redakce Televizních novin se připravuje na celotýdenní pobyt na Hronově. Věra zahájila krátkým šotem z otevření festivalu. Diváci ho uvidí na svých obrazovkách v dnešních Televizních novinách. Do příštího týdne přejme jejich kamerě hodné sluníčka.

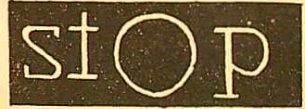
7X OPRAVA (Programová brožura 35. JH, str. 69) Členy poroty po pravdě jsou: Dr Milan Obst, nikoli z Divadelního ústavu, ale vědecký pracovník Kabinetu dějin českého divadla ČSAV

Nikolai Pavel, ale Dr MIROSLAV KŘOVÁK z Divadelního ústavu Zd. Dinter, nejen dramaturg RDZN, ale i tajemník SČDFU Magda Lokvenová, nikoli z Osvětového ústavu, ale režisérka divadla Nová scéna, Bratislava

Dr Zdeněk Kokta, člen OPSD ne z Prahy, ale z Olomouce Jaroslav Šindelář, nikoli ÚDLUT, ale několik let již ÚDLUT A za sedmé Olga Lichardová, OU Bratislava

PŘÍJEJÍ DALŠÍ HOSTÉ Ronald Tittelbach, zástupce ředitele krajského kabinetu LUT ze Schwerinu, Walter Friedrich, vedoucí Dělnického divadla, zástupce předsedy OPSD, Magdeburg a Willi Ay, ředitel krajského kabinetu LUT, Cottbus — všichni z Německé demokratické republiky. HLAVY DOHRMADY

dají v pondělí v 10.00 hod. v pracovních porotě členové redakčního kruhu časopisu Amatérská scéna. — Pomáhej pámbu! A NA DEVÁTOU HODINU zve štáb do pracovních novinářů v Hronově. akreditované redaktory.

- BAŤKA ● BERGVIN ●
- ETZLER ● HORA ●
- LANGÁŠEK × OBST ●
- POP ● ŠTEFKO ●
- VORÁČEK ● VOTAVOVÁ ●

ANKETA

Slovo ke hře

Mají-li malé jevištní formy schopnost „předvádět divadlo ve stavu zrodu“ (Grossman), je tedy i jejich text vlastně jen jakýmsi textem in statu nascendi. Inscenace řídí se potom hlavně pravidly tak zvaného autorského divadla a nejen pravidly hry jako dramatické předlohy. (Např. možnost autorsko-inscenačního do tvoření.) Podobně text pořadu malých jevištních forem není tedy ničím jiným než jednou ze složek dramatického komplexu, který lze posoudit teprve v kontextu s inscenací. — Satiricko kabaretní poétique fiction NEDOHRANÁ PARTIE Jana Ratkina, stejně jako montáž poezie druhého vojenského souboru z Ruzyně DÍKY, ŽES NESTÁL, se tavená Antonínem Brouskem a Štefanem Felixem, jsou si myšlenkově i mentálně přes rozdílnost žánrů blízké. Obě zachycují pocit generace, která prožila padesátá léta jako „mládež nová, mládež Gottwaldova“, jak v úvodu ke svému pásmu píše Ruzynští. Oba programy vycházejí i ze stejného stavebního principu — montáže. Střídají polohy satiricky strohého glosujícího smíchu, blízkého grotesknímu pohledu, s pohledem citově angažovaným, ba i lyrickým.

Nedohraná partie má pevnější stavbu, danou kompaktností základního nápadu rozehrané šachové partie, nad kterou vedou jednotlivé osoby rozhovory. — »Systém bezpodmínečného plnění endiskutovatelných příkazů sblízuje tak říkajíc „mentálně“ úlohy šachového hráče a „příkazce“ na jedné straně, šachové figurky a „plníče příkazů“ na straně druhé. Dost provokativně se tedy nabízí možnost situovat děj do typicky vojenského prostředí. Nedohraná partie není záležitostí pouze vojenského prostředí. Jsou momenty, kdy systém bezpodmínečného plnění nediskutovatelných příkazů je nutný. Proto nejde ani tak o to nebýt figurkou, jako spíše o smysl pro proporce: do jaké míry, v jakém poslání a časoprostorovém limitu — v případě nutnosti — figurkou setrvat!« (z úvodu).

Montáž poezie Díky, žes nestál je formálně volnější, vychází jen z čistého porovnávání různých básnických hodnot, které vznikly v padesátých letech a dnes. — Pořad rychle střídá různé zorné úhly i škály básnických jmen, členění mezi hlasy využívá ke groteskní kontrastnosti, jednoznačně akcentuje myšlenkovou a filosofickou podobu básní.

Ladislav Rybišar

VÁŽENÁ REDAKCE!

Položili jste mi několik — resp. dvě otázky, týkající se problémů kolem kabaretu.

Děkuji Vám tedy za důvěru a protože ji nechci zklamat, nemohu tedy ani na zmíněné otázky odpovědět. Chtěli jste patrně slyšet, že po období rozmachu přišlo období nerozmachu, že kabaret, ač to tak jeden čas vypadalo, nespasil amatérské divadlo (ale kdo je Spasitel, jsme-li ateisté?), že se potáčí ve víru subjektivních i objektivních potíží aniž často tuší, které jsou které, že jeho posuzovatelé jsou často odsuzovatelé, a to vše v jedné osobě, že je dobrý a špatný a někdy provozovaný i s mirou talentu (jak to zní neobvykle!), že některý filosofuje, nebo říká i svůj názor, zatímco druhý umí báječně tlumočit to, co je do zblbnutí už dávno tlumočené, že některý padá pod tíhou nevkusu, zatím co jiný má vkus, méně diváků a často je nazýván jako nebezpečný — jenom se zapomene oznámit komu a čemu, že některý má podmínky pro práci a jiný je zase obětí vši možné péče a vůbec je toho moc a moc a také prý krize. No a tak není možné odpovědět. Nehledě k tomu, že i na kabaret teoretici, žel většinou bez teorie, kteří se pomalu odmlčují a ti by snad mohli odpovědět, kdyby ovšem měli zájem, protože jsem někde četl, že je to prý zájmová činnost — ten kabaret. Anebo jste se měli obrátit na klasika Ivana Vyskočila, který pořád říká, že je to dobrý, ale zase tak často v poslední době neviděl kabarety, protože píše.

Tak se nezlobte, vím, že to redaktoři mají těžké, myslím s těmi autory, Ale i tak by jistě kabarety stály za nějaký rozbor, nebo co, přičemž uděláme spíš to nebo co, neboť na to jsme machři. A vůbec není zle, protože pořád ještě máme víc kabaretů na hlavu než Uganda Urundi.

S pozdravem Váš

PAVEL BOŠEK

PŘEJEME

oběma autorským pořadům vojenských souborů, aby našly u ostatních ochotníků své následovnický. Samozřejmě, že ani trochu nejde o to shánět lidi s velkou autorskou erudicí (pásmo ruzyňských např. pomáhal sestavovat básník A. Brousek), ale především o princip, který je hozen následování. A ten lze formulovat takto: vlastním vyznáním vyjádřeme svět, ve kterém žijeme. — Pravda, budeme přitom riskovat, že se můžeme mýlit a druzí se nám budou smát, že prozradíme své spletené a často spletené JÁ. Ale jedině tak můžeme být noví, neotřelí a aktuální. Generační motivace počínů vojáků je toho názorným příkladem.

ZPRAVODAJ 35. JH — Vydává 31. 8. 65. JH
Redakce: Petr Průša, Ladislav Rybišar, Jiří
Valenta — Cena 0.50 Kčs. — MTZ 413 Hronov
N-10*51789